

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКИЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соукієг.)

ПЕШТА.

Неделя

19. Декемврија. 1843.

Год. III.

ПОЗЫВЪ НА ПРЕДЧИСЛЕНИЕ П. Б. СКОРОТЕЧЕ.

Съ концемъ ове 1843. године свршавасе второ полгодишнѣ теченіе нашегъ Листа, и тако ступамо у нову 1844. годину, коя настъ са самомъ надеждомъ родолюбивиегъ усердія Сербски Читателя спрамъ свога Књижества — ободрава, да смо се отважили, по могућству душевны и фусически сила наши (премда смо досадъ безъ сваке корысти велику жертву на издағаш нѣгово принели), теченіе истогъ овогъ Листа и далѣ продолжити. — А да је овай Листъ по опредѣленію свомъ Сокровищница она, у коју се умне наше драгоценности Народне и садѣ и унапредъ полагати, и Потомству Сербскомъ съ рода на родъ као најскупочѣннији адићаръ предавати, и хранити могу, держимъ да бы о томе излишно овдѣ говорити было; јеръ сви, који понятіја о средствама изображеніја Народнѣгъ имају, добро знаду, да мы чинимо са издаванїмъ овогъ Листа више, него што намъ моћь и силе стаче; пакъ па жалость нашега Књижества опетъ зато нашъ милый Сербски Родъ ладнокрвно Листъ овай нашъ слабо предчињавајућисе подномаже. — Књижество се као и свѣтъ, съ једнимъ раменомъ исправити неда; но нуждно је, да се съ више рамена, и то велимъ, својски цѣло Књижество и одунре, пакъ ће онда сигурно и ово наше послованї по жељи напој и Народной, за рукомъ испasti: и тако не само да ће съ напредкомъ Просвѣщеніе наше поспѣшествовати, и да ће се наше Народне Школе, кое су најглавни предметъ овогъ Листа, подномоји; него ће јошти и моћь душевногъ и количественногъ нашегъ бытіја Народногъ јдріја предъ остальнымъ, ячимъ и слабимъ Народ'ма постати. — А гдји треба милый Сербине и дична Сербкињо већу помоћи жертву принети; него на оной Листъ, кога је цѣљъ на изображеніје Народнѣ, и на подномагаш Народны наши Школа, гдји се мила наша отрасль воспитава, опредѣлена?!

Позывамо дакле и умолявамо: Любителъ, Усердствователъ, Посредствователъ, и све ињеногъ пола красне и благоразумне Читательке и Поспѣшици нашега Књижества, да се што скорије на Листъ овай предчињити благоусердствую, и то или на свакој ц. кр. Пошти, или съ франкіратымъ писомъ кодъ насъ самихъ (подъ адресомъ: An die Redaction des Wester — Dfner Szkorotecs, Rosen Platz № 285).

Не иначе умолявамо и ону ГГ. совокупителъ, кои су намъ и пре усердство-
вали, да бы се и у будуще са совокупленіемъ Предчисленика неотрекли; као
што опеть слободу узымамо, умолити, да бы га и Высокоученна Господа, коя су
любовь и наклоность имала, Листъ овой са умнымъ своимъ Приложима краси-
ти, и у напредакъ са лепымъ и полезнымъ своимъ Производима засаживали.

Цена є за поль године 4 фор. сребра.

У Пешти 10. Декемвриа 1843.

Димитрій Іванович Издавате. ь.

СТУДЕНЯКЪ И РОГОВОДЪ.

Две Пастырске игре.

(Студенякъ).

Рогободе срећне бронишъ часе
Ты у хладу разгранате лице,
Златнострункомъ лахоре дозвавашъ
Мамвымъ гласомъ шарномъ поешъ цвѣту;
Пѣсма ори Вукосаве чаре
И разноси любљено юй име,
Докъ славун у бреннатомъ лишћу
Завидљиво прислушкую звуке
И успоредъ надпѣваю є' съ тобомъ.
Годи годи ты любимче Пана!
Весело ти одзываю єцы
Туге мое насыћени плачемъ,
Годи годи є' тымъ и другу срећне
Изчезнуте шатъ доведенъ дане
И свенута шатъ оживишъ нѣдра,
Ког' текъ споменъ изгублѣногъ рай
На изходу юшти придржа душу,
О спомен' се и Ты вѣрна Друга
Ког' си предметъ ты радости райске!

Роговодъ.

Ха! не збори нит' споминъ дане
Хронъ у вѣчну што одагна таму
Коме до садъ свака лица черта
Душе прегледъ твога друга была,
Ты кой јданъ нын разбирашъ знаде
Ты ком' пѣсме праћене узкликомъ
А изъ мoga истиснуте срца
Съ Вукосавомъ разликоват' знаде
Еда л' тугу скрываю у гласу
Ил' толмаче раздрагане мысли,

Съ ума сметну и у мени странногъ
Твоїй души не познатогъ сматрашъ,
Свѣту докъ су завѣсе предъ видомъ
А надъ моюмъ умышляя силою.
Шта зарѣ и Ты радо се повијашъ
Не допрети до светынѣ тайне,
Нема рѣчи нит' смртнога слова
Нема гласа нема слога, коимъ
Затрешене раздробљене душе
И емлавлѣногъ у грудима срца,
Да изтужимъ осећания тежка
Скидаюћи бреме ћудљивости
Сродномъ духу и ињијемъ роду
Дјелени тужбе утиштане
Кадъ бы мог' о к'о стихія вѣчно
Разярена чрезмѣріемъ неба
И дысанѣмъ планета околны
У пламену прождрљивомъ стати
Крозъ ужасе залѣплѣномъ оку
Дати прегледъ волнованя бѣсногъ
На уништит' за тренутакъ часа
Покаяне маловѣрне душе;
И предъ тебе разблаженомъ мою
Благотворне претворенъ у паре
Заданут' те цѣлимъ уздысаемъ
Тад' бы Вальда разумѣт' ме мог'о
Теретъ туге примаюћи на себе
Пуномоћно писмо смрти дао
У загрѣ да ме прими мрзко
Утѣшеногъ оли већма тужногъ;
Ал' овако слогъ некъ ти є доста
Мремъ и бѣдне мртавъ траемъ дане,
Вукосаве не споминъ име,
Нит' ми нѣннай изъ темеля душу

Ахъ кадъ ніє сродила се ньойзи
Нит' на жертве принешене Богом'
Нит' тамяномъ кой спальнива ньойзи,
Дай да умремъ ахъ то єдно благо
У твоима наручима друже!

Прашний сосудъ прости на све стране
Некъ га вѣтаръ разноси до Лѣсе
Некъ в страви до растанка с' душомъ
Ако я' мртвогъ не сажали Драгогъ!!

К. Поповић.

ПОЛЕЗНА СООБЩЕНИЯ

¶

едногт. Священика.

(продужение.)

Може ли тко совершиено погодити сутра
или преокосут а какво ће време быти?

Отъ ий-ревніи времена заръ се моди
ништа таш силниш тицало ніє, као т' ченіе
воеин'. Свакій, а найвише землїдѣлацъ же-
дјо бы напредъ знати, какво ће време до две
или четыри недѣлѣ быти, да бы по тымъ
воеин' сходниш могао своя јправљати дѣла.
И заиста, сматраюћи на родъ человѣческій,
єдва бы тко већ добитъ и измыслити могао,
нежели течение времена напредъ погодити
моћи. У языче ка (поганска) времена, кадъ
се лагкш предсказывати (*vaticinari wahr sagen*)
дало, нѣкіи испытатели естества, у тымъ съ
своє разбіяли главе, да ли бы се оне есте-
сва тайне изчакати могле, по коима бы чо-
векъ течение времена напредъ предсказати
могао. Нѣкого съ ђ погодили, по коихъ
слѣди не са свимъ извѣстно, но самш исти-
нишличниш (истини подоби) а кадъ кадъ изне-
нада погодили, као на пр: кадъ се предъ ве-
че на западѣ покаже червенъ, бы ће вѣтаръ,
или кадъ мѣсяцъ около себѣ као нѣко тавно
има коло, звѣзде силниш нежеди иначе треп-
ћу, ласти снизко летио, со бѣде влажна, враб-
цы и кокоши у прахѣ се купаю и пр: да ће
быти киш. Но они съ свимъ юшти и исѣ за-
доволни были. Добитъ обаче и жела Господ-
ства и вела є исте лажне предсказателѣ бѣ.

дѣщегъ времена, на нѣка художественш из-
мышлена изятія, коима бы лак вѣ, нѣ про-
стотѣ преварити могли: а да бы іимъ и по-
вѣреніе застало, притехи съ упра въ небесныма тѣлесама, и изъ ныови собствен-
ни положенія и јбровенія и проч: велика
збытія изслѣдовавши, войнѣ, богатѣ или
шскѣднѣ годинѣ, поморъ и тымъ подобна за-
чели пророчествовать: што више, един-
ственными лицами, по тымъ, у какво се о-
ни звѣзды родили, усѣдилисе опредѣлител-
ни на цѣо животъ срећи или несрећу пред-
сказивати. А у слѣчаю, кадъ іимъ се пред-
сказаніе ћсѣти и не испиши, да іимъ се
лажъ не јкрай, употреблявали су двојначна
(двојазична) у предсказаніяма изреченія, по
коемъ своеј лномъ толкованију, лагкш су мог-
ли свакъ ј себе удалити сѣмнију.

Астронома (звѣздочтеца) званія никадъ
дргта была нисѣ, развѣ небесна тѣлеса, и
ныове нрави познавати знати, заедниш съ съ-
нимъ погибин'стима; съ коима спрама напе-
землѣ, и спрама јдна дрѣге стое: по коима
њима (Астрономма) имамо зафалити што зна-
мо, да не сѣнце около настъ, но мы обита-
тели землѣ јкрећемосе около сѣнца, као
месецъ около настъ. Њима имамо зафалити
на Силногъ всяческихъ распространенія зна-
нију. Њима што ј Всемогущемъ Створителю,
и маленкости нашей понятіе имамо. Њима
зафалимо, што знамо, шта є узрокъ, што
нѣка небесна тѣлеса повременна ущербленија
тј пети морадѣ. Защто є ноћи мракъ, защто
є зими зима, у лѣто топло и проч. Њима се
може зафалити, што є плав ніє морско такш
силниш процвѣтати могло, јрбо самш сред-
ствиемъ познамія и ложенія звѣзда може мор-
скій свагда знати пловацъ, у којој части
онъ плови свѣтла. Напослѣдакъ ънима зафа-
лити м жемо, што знамо, да земля наша за
годинѣ или 365 дана вѣколико часова и мінѹ-
та обиће свой около Сѣнца великий пѣтъ, и
што између тогъ времене толико башъ около
свое осовине окренесе пѣти. Ово обращеніе
приузрокѣ данъ и ноћи и таш ј овогъ съ
постали дневници. Но сврабъ погађаја вре-
месна јвѣкао се и у дневникѣ (календарѣ)
такш, да и Астрономи нѣки (а и у маломъ

числу) съ найвећомъ запимали се охотовъ у испитивану тайне, којомъ бы у напредъ, како ће време быти предсказати могли. Но ако съ они и съ вишише страха естество испитивати зачели, ако и съ дневнике саставляли, али невѣроятна дѣла разгласивати не хотѣти, у предсказанію времена упушалисе не башъ редовиш, а нѣки опетъ текъ толикш, колиш съ увѣрени были. Али нашло се опетъ такови люди, кои са свимъ глагали бѣдѣ, подлѣ обсене наѣкѣ употребляваючи добре простотѣ лажнима варали доказанія, коя напослѣдакъ толико се распросрла, да данасть не сами изъ звѣзда но и изъ карта, особито старе бабе и циганке, невѣроятна предсказывати знадѣла. Ето! такш се увѣкли и у дневнике времена погађана и предсказывана, за кое су обвинили невиннш Астрономе, да они знадѣ временена погађати, и зато они гледе у небо чрезъ дѣгачке трѣбе или цеви преглеђиваючи звѣзде да изъ нынѣ бѣгаша измаме: гди управш у цѣлой Астрономическѣй наѣки ѿ предсказывану времена ни словца нема: и какш што Астрономи ништа дрѣго не желе знати развѣ истину, и велиокъ естества вѣчне законе, а притоме не грабећи се за честь предсказанія не само што томъ не слѣдю, но виѣтрени ѿ увѣрени превыѣ и ѿбацю, не устрѣчаваючи се свѣту управо казати, да течение времена, нитко ни на јданъ данъ напредъ предсказати не може: и збогъ у поднебесио налазећисе непобѣдими препятствїа, све донде докъ є човекъ смртанъ, невозможнымъ ће и заштати.

(продужићесе.)

НА ПОХВАЛУ ЖЕНА.

(Съ Нѣмачкогъ.)

отъ Дра П. Іоановића.

(продуженіе.)

Изъ повѣстнице посве видисе, да сви сѣверни народи, найвеће су почитавіе женскимъ одавали. И часъ гонећи друге; часъ војну съ ныма водећи, диво своју наравъ любомомъ су ублажавати хотѣли. Шуме ныиове баху колевка херойске чести, и достоин-

ства. Женске бывале су тада нагајаџеніе храбости. Кадъ се љаковљи војникъ, свое любезне достойныи показати хотѣо, честь и храбрость свою напредъ показати трудосе. Препирке, у кое се нѣтко на заповѣдъ побѣве съ једнимъ или нынѣ више упуширати морао, пошкропиле су често шуме и брегове морске съ крвлю; и право мача разрѣшивало ѕупружества, као и парице. Но не треба се чудити нравима овима. Кодъ људиј, кои јошти ни су јако просвѣщени, но опетъ доста већъ велики народъ сачинявју, имао жене, наравни ѿ начиномъ найвећу силу и владу, и морю є имати. Оне владају шта више силомъ они, коима оне заповѣдају. Јаки диви Духови, кои освима увеселіјама обхожденија ништа не знају, чувствују увеселеніја она много живљ, коя одъ природе, и први људски обстојателства' происходе. Шта више нѣшто законно помѣшашесе, у ова чувствованіја. Многи одъ ових пошумама скитајућисе народи, воображавали су себи, да жене знају будѹностъ, и да имају нѣшто у себи свето и божествено. Може быти, да то воображеніе ништа друго не баше, вољство обичне хитрине и доссетливости Женске, и преиущества, кое є ныма наравно ныјово лукавство, надъ дивима, и простира ратоборцима подати морало. Може быти да је было ва вара', кои су се сили и влади дивили, којо лѣпота надъ крѣносу има, но дивоту и дражесть ову постигнути немогаће; и зато су јо нѣчимъ преестественомъ приписивали. Мысао да се Божество женскимъ лакше објављује, на земљи є јако распространета. Нѣци, Британи и сви сѣверни народи имали су ю. Кодъ Брака' было је женски', кое су пророчества (oraculum) објављивали. А познато є какво су Римљани високопочитаніе къ Сибиллама указывали. Волшебнице, кое су кодъ Римљана' врачује, и прорицала, ни су такоћеръ непознате. Прорицаніја Египетски' жена' подъ владанїемъ Царева' много су важила. Напослѣдакъ кодъ многи Дивака' све оно што имају преестествено, или да таково имају мысле, као богослуженіја обряде, Медицину (љкарство) и Магију (свештенство) све то у рукама жен-

скима находисе. Оно што човека найвећма ути времена удивљава, и у очи пада, есть общий духъ. Видити е можно было, где женске слова говорише, у богословске и любомудренне препырке упушташесе, явно доказываše. Философію и Права на кафедри предаваше, предъ Папомъ Лагинске бесѣде држаше. Грчки писаше и Еврейски учиш. Налазеге Калуђерице, кое су Стихотворкинѣ; женске изъ великорѣ свѣта, кое су Богослове представљале; и што се више пута слушаваше, младе женске, краснорѣчју обучене, благопріятнымъ своимъ лицемъ, и побудителнимъ и јѣжнимъ гласомъ, светогъ Отца, и кралѣве трогателно ономинаше Турцима рать објавити. Ништа е то было за женске Ціцерона и Віргіла читати. Уста младе Італіанке, Спаньолке, или Енглезкинѣ чинаше имъ се да се украсаваню, кадъ Еврейске рѣчи произносити, или кога стихъ изъ Хомера казати могу.

Познато је, да је Јасабелла одъ Ресересъ, у великой Церкви Барселонской явно проповѣдала по љ Павломъ III. у Римъ дошла, тамо своимъ краснорѣчјемъ Јудеје обраћавала, и одъ Кардинала, и Епископа, подъ именемъ Јоханъ Шкотъ славомъ проглашена је. — Јасабелла одъ Кордуа, коя је Латински, Грчки, и Еврейски разумѣвала, и при својој лѣпоти, высокомъ имену, и богатству допала јој се Докторомъ постати, и богословско званје на себе примити. — Катарина Рибера, у томъ истомъ вѣку, коя је Шпанскe стихове, ово побожне, ово увеселителне многе сачинила. — Алойзіа Сігеа изъ Толедо, коя је јошт славнија одъ оны три је, и коя је осимъ латински и грчки, еврейски, аравски, и сирски учила се, и на петъ језику писмо на Папу Паула III. написала је; затимъ одъ двора Португалскогъ позвана, тамо многе књиге списаше и млада умре. Стихотворство, кое је воображенія сили, чувственнымъ духовима врлопріјатно, найвећомъ жељомъ женске су изучивале. Напослѣдакъ многе хтедоше међу нымама готово све науке родове уједно сложити; и нымама у томъ дѣлу и за рукомъ изыће. Оно што се послѣ друштво зваши, баше тада мало познато. Лѣ-

ностъ и раскопиство ни су безъ сумње јошт тай обычай измыслили были, шестъ сатиј дуго при огледалу сѣдити, и нове моде измышлявати. Време се онда яко уважавало. —

(конацъ слѣдуе.)

ДОБРИВОЙ И СЛЕНА

Замышлѣно је погледала Слена на трудолобиве пчеле, кое су се съ почеткомъ пролећа на Фрушкај гори сладакъ сокъ изъ различнї цветова съ найвећимъ трудомъ скупљајући, занимале; кадъ јој на јданъ путъ оди воружичномъ бокору халъина зацне, и издересе. Притрне на ма, и неки је немиръ обузме, кој јој устрашено срдце потайно узне-миравати почне. Сва се сгрози, и нешто сумњати почне. Садъ се на једаредъ уплаши, кадъ опази на страни Юношу, кој је давно већ на њу гледао, и на свако јој мицаниј пазио, кое је заиста и јѣжно, и смиренно било. На то јој се тихо млади Юноша приближавати почне; но она видећи приближавање Юноше, уплашена врисне; и почне викати у помоћ! на њу вику скоче њи неколико, који су у недалеко налазећој се шуми сакривени были, упутесе къ њој, увате јо, и са собомъ поведу. Добривој то видећи тако се забуни, да ће знао, како ће невинну Слену отъ Тирина одбранити; видећи веће Тириана число, себе сама, а невинну Слену у беди, и опасности, која јој је грозно претила. Но кадъ опази, да су варвари доиста Слену са собомъ однети намерили, шчепа мачъ, кој је при себи имао, пихти на противнике, и крвопролитјемъ претити имъ почне, ако невину непусте. Но они са великимъ изсмѣјавањемъ предусретну ватреногъ Юношу, који већма јошт раздренъ, потегне съ мачемъ, и на ма обори несрѣника оногъ, који је бедну Слену са собомъ водио. Садъ остали троица раздрени особитимъ друга паденјемъ нападну на младогъ Добривој, који брзо скочивши на страну, съ првимъ ударцемъ и другогъ непріјателя обори. А ље его неволѣ. Млади је Добривој самъ, и скоро уморенъ, а непріјателя јошт су два, који Добривој крвь задобыти желе. Но присвемъ томъ нимало

се не упакюю Добривой, будући га є избавленъ бедне Слене ободравало; коя видећи избавителя свогъ у крайной неволы и опасности, с ине мачь съ чивіе обореногъ, и полети са слабомоћномъ својимъ десницомъ у помоћ младомъ херою свомъ избавителю, кои се юначки (као што є Собльину природно) съ двоицомъ борio быо. Но Свемилостији Богъ, к и свако зло казни, а сваку добродѣтель богато награђуе, не допусти, да праведна страна пострада. Бодрость силу победи. Храбрый Добривой, јдномъ отъ ове двоице десну руку одсече, а другомъ смртну рану зада. Садъ Слена видећи себе ослобођену отъ Тирана, падне на колена предъ избавителя свогъ, дигне руке къ Небу, и поваће: Праведный Боже! кои све видишъ, Теби фала на победи! — — — Хтеде і чити далъ говорити, но кадъ види, да млади юноша на землю паде, скочи къ нѣму, и избавите ю мой! повиче: но млади Добривой смртно раненъ у крви є лежао, и кадъ є нѣжанъ пргледъ баџио на уплашено ожалосћену Слену. (осећајући, да садъ радо умире, ћрь є любедостойну девойку подобну невинномъ ягњу отъ сирти избавио) тихо очи затвори. Бедна садъ Слена, нѣзнајући шта почети има, сузама є обливало уморено лице; но видећи, да крвъ јошти нагло изъ ране тече, скине мараму свою съ врата, и тако съ нњомъ завјајући рану крвъ заустави. Садъ, таље што седне поредъ обнезнанђогъ юноше, и милостиву судбиву очекивати почне, чује за собомъ шушпанъ; на кои кадъ се обазре, врисне, и отъ страха у несвестъ падне. Стигну међу тимъ три грдна Турчина, кои видећи своя четиръ друга, и покрай нын и младогъ Добривоя умртвљена, дигну несрѣћну Слену, и са собомъ одведу.

Добромљубъ.

као жена Геній многїй страданія, а као мати Божество Любови и доброхотїја.

Посао и младостъ єсу два прїателя, кои се у нужди добро слажу. Умѣренно трудолюбје причинјава окретанъ и здравъ животъ, и сохранјава га отъ разоренія благонравне трулости, у којој човеческа лештина срамно и поругателно уничижавасе.

Старость є прекрасна круна; ю можемо наћи само на путу умѣренности, првде и мудрости. — Старость є слободна варошъ, у којој се сви терети скупљају. — Старость є болница, која све болести прима.

Тайна є човеку робъ, докле ю годь неоткрые; — а како ю коме открые, онда є онъ ићљ.

Човека, кои што тежко веруе, много є теже отговорити отъ онога, што онъ єданпутъ поверуе и у главу уверти.

Слобода безъ мудрости єсте найстрашни даръ, съ коимъ се Смертни обдарити може.

Сребролюбје и раскошество єсу два равна хрѣава Рачундже. Сло и пићевалијо бы да човческимъ животъ обдерже, пакъ зато опетъ премного ји има, кои су у свакомъ живота свога добу сбогъ ћла и пића умрли! Заиста у свакој Земљи, где велико раскошество влада, могло бы онолико сиротиј преко године отъ онога живити, колико нын богатиј раскошствујући отъ истога помру.

И. ј

КЊИЖЕВНЕ ВѢСТИ.

Башъ смо сада добили позыкъ къ предплати на књижину, кој ће доћала у Осѣкку погъ слѣдујућимъ назловомъ изыди. „Управе за добро и крѣпостно владанѣ“, и иѣкое пословице за младежъ, одъ Михаила Стојновића, помоћника Велико — Конаничкаго Ученице. У недостатку сходны књига за младежъ съ радостю поздрављамо овай производъ младана господ Списатели, и молимо учитиво све прїатељ књижевности и младежи, особито ГГ. Учитеље, да бы ступићи у коло Предбройника печатанѣ исте књижице ускорити изволили. Ћелце ово содержават' ће осимъ правила за изображенї ума и сердца, и за уздер-

ГЛАСЪ МУДРОСТИ И ИСКУСТВА.

Човекъ є Образъ Божіј, свегда круна Створеня, као дѣте Ангео, као мужъ благодѣтелно выше Существо, као старацъ мудрый Оракулъ (Пророкъ), као дѣвица приятна у тѣло преображенїа Мисија (Граџја),

жанъ здравља служећи и многе лѣне наука пуне посло-
вице — дакле све оно, што намъ башъ найвише треба
младежи у с рдце уливати. Цѣна в книжице, коя ће до
150 страна имати, 24 кр. у сребру. У Загребу прима
предплату Г. Вѣкославъ Бабуничъ, Адвокатъ и Тай-
никъ Народне Читаонице.

Даница.

СЛАВЯНСКО КЊИЖЕСТВО.

Чинови Моравски (Mähren) наложили су Г. Бочку, познатомъ ученомъ Фіологу и Родолюбцу, да онако исто пише Историју Моравије, као што пише Г. Палацкій Историју Чехије. У томъ смотренju путуе Г. Бочекъ по Моравији, и скупља старе Поглављја (дипломе), коихъ већи 9 000 има — и тако се по свој прилици можемо особитомъ нечemu надати. Узъ то збира Г. Бочекъ и речи Чехије, коихъ у Словару Јунгманновомъ нема, коихъ је такодјер нѣколико хиљада скупљо, и то је само около Градишта чуо до 2.000 нѣму досадъ непознаты речиј. Тако да се не диви ненцирпљивомъ богатству Славянскога језика!

(Ютренка.)

Прошасте се године у Унгарији печатало 18.000 комадај црквених пѣсама за Евангелике, и само Пред-
численика было 12.000, а сада се већи и остали
6.000 по већој части растачало. — Исте године раз-
продала су се два Издања Бібліческе Историје за дѣцу,
премда је износило 5000 Екземплара свако Издање.
А и сада је печатанју готово треће Издање

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

(Пешта.) 29. Декемврија по р. — Данас је овдје седмичнији торгъ диста великиј био, и доволно је отъ сваке струке терговине било, а нарочито свиньскогъ меса. Піјаца је кода настъ у ово доба јако знаменита, јер је месо и сланина у великомъ количству са многи стране на њу доноси. Тако је данас само са стране 55 ко-
ла пуны свиньска меса и сланине на піјацы се продавало, и цента је сланине по 26 до 34 фор. пролазила;
свиньско месо са сланиномъ 14 до 18 кр. а безъ слани-
не 12 до 14 кр. фунта; масти је била 24 до 27 кр. фун-
та; а Липтавско масло по 54 кр., 1 цента најбољегъ
мундема кода овдашињи Воденичара продавана је по
10 — 11 фор., средњегъ по 7 — 8 фор., а за лебаџъ по

5 — 6 фор., 1 холба гріза 8 до 10 кр. — Разне живи-
не овамо се свакогъ седмичногъ торга у диста прили-
чномъ квантуму изъ Кечкемета и изъ преко Тисе на коли
доноси, и често се догађа да и Чивута са стране
такођер разне живине овамо на коли доносе, и чрезъ
то побијајући цѣну у колико смо примѣтили, да Публикумъ
ма и изъ друге руке одъ њи, ипакъ пристойніомъ
цѣномъ што купити може, нежели отъ Пиларица.*)

Премда је рибе са стране мало донешено, то је опетъ кода овдашињи Рыбара доволно било, и 1 фунта штуке продаваласе по 12 до 18 кр., шаранске по 10 1/4 до 20 кр. сомове по 15 до 24 кр.; 1 врећа крумпира по 1 фор. и 12 кр.; 1 вика пасуља по 3 до 3 1/2 фор., 100 главица купуса, кога се јошти на лађама по нешто ваз-
лази, по 30 грошића.

Време је кода настъ, у смотренju свогъ доба, је спа-
ско, мостъ Пешту и Будимъ скопчавајући, као и многе
воденице јошти и дандана сасвимъ отъ леда невреди-
мо на Дунаву стое; а и Пароброди гдје у Бечъ отлазе
и натрагъ овамо долазе. Јошти се овди по вароши гдје-
кој сокацји као у среду лѣта сбогъ прашине када ће
пливати. Первый данъ Римскогъ Божија имали смо то-
палије пролѣтнији данъ тако, да ће великиј Празникъ
био, занста бы Представљачи у лѣтномъ Феатру подъ
ведримъ небомъ (Агена) позорищну игру дали.

Д.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

У Шотланду догодјо се недавно једанъ чуданъ слу-
чай. Једанъ одъ 84. године старацъ убије свою одъ 85.
године старицу. Несрећа та догодиласе чрезъ препирку,
коју су стари ови поради светкованја свои златнији сва-
това имали; бака је старца у таку ватру довела, да је
онъ њу заклао.

(Смѣшино) у једномъ дружству забављашесе мла-
дый свѣтъ изъ Прага познатомъ игромъ на пытанја и
одговоре. Нѣка господична, коя се радо хвалила
својимъ знанѣмъ туђији језици, наговори једнога младића,
којега је смутити хотѣла, нека јој каже у коме живомъ
језику да га упита. „Лѣна Господично“, рече овай безъ

*) И изъ овогъ се видити може, пронцијателнији тер-
говачки духъ Чивута, јер они не гледаји на вели-
ку користь, и съ онимъ производима тергуву,
који се производи ма и съ малимъ добыткомъ, само
наскоро изъ руке распачати могу.

оклевания, „я немамъ обычай поноситисе туђимъ пер-
ѣмъ, пытайте же само у момъ материћи Ческомъ, езы-
ку!“ Но Господична, коя овай езыкъ къ живымъ, езы-
цима ніе броила, и зато га ніе ни знала, видећисе о-
срамоћеномъ ко се одъ стыда зарумени и одма ућути,
а прочи ударе у смѣхъ.

ТЕЧЕНИЕ НОВАЦА НА БЕЧКОЙ БЕРЗИ.

19. Декемв. р. 1813.

у Сребру.

Металъ.	а 5 %	111%
„	а 4 %	101
„	а 3 %	76 ¹ / ₄
Залъмъ одъ 1839.	„	29 ¹ / ₄
„ 1834.	„	750
Банкаціје Комадъ.	„	1652
Естерхазинъ Лозъ	„	54 ¹ / ₄
Царски дукати.	„	102 ³ / ₄

Цена раге 30. Декемв. р. на Пешт.
піаци. меровъ, грош. б. вр.

	найб.	сред.	лош.
Жито.	120	110	104
Наполица	80	73	68
Ражъ.	67	64	60
Счамъ.	53	50	45
Зобъ.	50	48	44
Кукурузъ.	53	50	46
Проя.	—	—	—
Жута каша	180	—	—

Станъ Дунава у Пешти.

28. Декемв. р. 5'. 5." 9."
29. Декемв. „, 5.' 0." 0."

БУДИМСКА ЛУТРИЈА.

отъ 23. Дек. р. № 66 37 18 82 57

Вућићесе З. Јануа. р. 1844.

« Отъ стране Дѣловодигельства Пепит. Будимскогъ Скоротече учтивѣйше являсе Почита-
емоиъ Публікуму свакогъ Реда и Чила, да ћемо све оне предмете, кое намъ се, у смотре-
нию разногъ вида продае, ліцитаје, арендйрана; као и свакій налогъ, буди онъ у ка-
ковои му драго струци био; такођеръ и Конкурзе у позиванию Суда Мѣничногъ Права
о разнымъ ліцитаја, и овима подобна, коя бы се годъ чрезъ Новине Народу обзнати
и по нѣму распространити желила, пошило. свагда примиши, и као што се обычно
по другимъ Новинама и повременнымъ Листовима отъ једногъ реда плаћа, и мы у наше
Листове у све лоба вставляюћи печатати дати; съ коимъ твердо ласкамо себи, да ћемо
съ овомъ нашомъ препорукомъ и извершенемъ свакой таковой Особи удовлетворити
моћи Кромѣ тога пако учтивѣйше являмо и то, да ћемо и отъ сваке струке наручбине
(Експедиције) прїимати, и такове свагда точно, у колико намъ скорије можно буде на опре-
дѣлено мѣсто отправљати. Као и свио оны Г. Списателя, кои желе, и осимъ Предчисле-
нија, своя Књижевна Дѣла свѣту вручити, у Комиссију ћемо узимати и по возможности
препоручиваюћи јй продавати. И ово намъ се све по адресу већ познатомъ (Rosen Pflaß
№ 285.) слати и нарчивати може.

« Да се свакому на знанѣ: да є Господинъ Алонзъ Реенгъ изъ свое особи-
те наклонности спрама наши Учителя поклонио цео добытакъ свога садъ по
другій путь за 1 фр. 12 кр. среб. обложеногъ Шематизму, нашему учителскому
пензијональному фонду.

« У слѣдствио высочайшегъ подъ №гомъ 38306. изданогъ упутствованіа являсе
одъ стране верховногъ школа наши Надзирателства: да свакій колена Валахій-
скогъ мужъ, кои бы желio званіе дѣйствителногъ Діштриктualны Школа на-
ши управителя у Окружио Вел: Варадскомъ или К. Шебешкомъ (Лугошкомъ)
получити, има се кодъ тогожде верховногъ Надзирателства съ инсменнимъ
прошенемъ, и нуждными доказателствами до последићегъ месеца ферфуаріа
1844. лѣта прїзвити. —

Извавајеље Димитриј Јовановићъ. — Учредникъ Димитриј Теодорвићъ
(Rosen Pflaß № 285.)